

PYTANIE JAWNE

32.

**Miasto – przestrzeń
przyjazna czy wroga
człowiekowi?**

**Omów zagadnienie
na podstawie Lalki
Bolesława Prusa.
W swojej odpowiedzi
uwzględnij również
wybrany kontekst.**

Wstęp

Miasto jest w literaturze dość popularnym tematem, bo akcja wielu utworów rozgrywa się w miejskiej przestrzeni.

Wśród antyurbanistów istnieje pogląd, że miasto jest terenem wrogim, dżunglą, emocjonalną pustynią.

Wśród zwolenników industrialnych centrów panuje pogląd, że są one miejscem rozwoju, postępu, wielkich możliwości.

Teza

Miasto dla jednych jest wrogą przestrzenią, innym zaś niesie nowe możliwości i sprzyja ich planom.

Argument:

W „Lalce” Prus przedstawia dwa wielkie miasta – Paryż i Warszawę. To drugie odzwierciedla ówczesny porządek społeczny. Mamy więc Warszawę mieszczańską, Warszawę arystokracji (Łazienki, salon księcia, Ogród Saski) Warszawę żydowską (Nalewki) i Warszawę miejskiej biedoty (Powiśle). Przedsiębiorczość Wokulskiego pozwoliła mu na niespotykany jak na tamte czasy rozwój. Założył sklep, zawiązał spółkę handlu z Rosją, inwestował. Jak sam jednak mówił, życie w Paryżu stworzyłoby mu zupełnie inne możliwości. Paryż to miasto wielkiego rozwoju i postępu cywilizacyjnego, który widać na każdym kroku. Ów postęp dotyczy też mentalności ludzi.

W Paryżu bowiem inwestowano w ludzi utalentowanych, stwarzano im możliwości do rozwoju. Zapomniano także o podziałach klasowych i związkach w obrębie swojej grupy społecznej. Każdy miał tu szansę na wybicie się i przeniesienie do lepszej dzielnicy, co motywowało do działania i ciężkiej pracy.

Pomimo chaosowi panującemu w architekturze tego miasta, istnieje jakaś logika w zarządzaniu nim.

Wokulski porównuje Paryż do mrowiska. Każdy ma tu wyznaczoną rolę i pracuje na rzecz społeczeństwa. Każdy czuje się ważny i potrzebny. Nie można tego powiedzieć o Warszawie, a szczególnie o Powiślu. Spacer po tym

miejscu odbija jak w soczewce ówczesne podziały społeczne. To

zaniedbana, pozbawiona podstawowych wygód miejskich okolica ruder. Spacerujący

po Powiślu Wokulski zagląda przez brudne szyby do mieszkań, widzi robotników w czekających na pracę, rzemieślników, którzy trudnią się łataniem starej odzieży, obdartych mężczyzn, mizerne dzieci i niezwykle

brudne kobiety. Powiśle jest uosobieniem zła, nędzy i występku.

Wokulski opisał Powiśle jako skupisko wszelkiej zarazy. Tu mieszkają przedstawiciele społecznych nizin:

Wysocki, Marianna.

Kontekst

Miasto jest miejscem rozwoju Seweryna Baryki. Mowa oczywiście o Baku – mieście położonym nad Morzem Kaspijskim, słynące ze złóż ropy naftowej. Aż do czasu wybuchu rewolucji 1917 roku było to miasto dobrobytu i wielkich nadziei tego bohatera. To tu Seweryn piął się po szczeblach kariery urzędniczej, dorobił się majątku i wygodnego lokum. To tu sprowadził żonę – Jadwigę z Dąbrowskich i tu urodził się jego syn. Choć Jadwiga tęskniła za Polską, Seweryn nie chciał opuszczać Baku, w którym wiódł wygodne i dostatnie życie.

Zakończenie

Przedstawione w mojej wypowiedzi przykłady pokazują, że miasto ma różne oblicza. Dla jednych jest szansą, miejscem rozwoju, a dla innych miejscem wyniszczającym i zabijającym wszelkie marzenia.